

Gazeta Cotidianului

ZIAR COTIDIAN NAȚIONAL INDEPENDENT.

Redacția și administrația: Bul. Regina Maria 21. — Abonamentul pe 1 an L. 200, pe 1/2 de an L. 100, pe 3 luni L. 60

Inceputuri de activitate politică.

O dată cu venirea toamnei, s'ar părea că un fior de energie, străbate organizațiunile politice comunicându-le dorință de reorganizare și de luptă.

Aspirații de victorie politică nasc de o dată în sufletele liniștite în timpul vacanței, ale diferitelor partide. Rândurile se pun în mișcare și mai suante chiar de a fi început să cadă frunzele copacilor, lagărele politice se transformă într-o adevarată oficină de activitate, ale căreia prime manifestări sunt intrunirile, în stil mare, adică intrunirile cu lume multă, cu dari de seamă neterminabile și în care se află partidelor și conducătorii organizațiunilor politice, de-și ar dori poate să facă expozeze largi cu privire la șederea lor în opoziție, nu reușesc în majoritatea cazurilor de căt să tagăduiască opera și activitatea celorlalți.

Aceste inceputuri de activitate politică, venite o dată cu primii fiori de răceală ai toamnei, se produc în mod mecanic, după o tradiție ce atuncea când are să inceteze cu desăvârșire, cine știe peste cătă vreme, va arunca doliul și jalea, în sufletele politicianilor.

Această tradiție constă din următoarele puncte: organizația politică ce și-a început activitatea, consideră ca o datorie față de sef, de țară și de partizani să precizeze prin viu grai, în intruniri, și în scris, prin presă, că numai organizația în chestiune procedează drept, înțelege just și exprimă, cu prisosință adevărul. Restul partidelor politice falsifică adevărul, dă drepturi minciunei și întronează dezordinea și anarhia.

Organizația politică în chestiune fabrică, naționalism și pricere și răspundește judecata și entuziasm, în vreme ce partidele celelalte, fabrică ură de clasă, trădare de neam, rușine și nedemnitate.

Organizația în chestiune și care își începe activitatea e singura salvare a țărei, iar celelalte partide politice sunt pierzarea și distrugerea acesteia din urmă. Una e drapelul și gloria țărei, iar celelalte nedemocirea și dezastrul ei.

În afara însă de toate aceste reale și calamități, pentru organizația politică ce își începe activitatea, există o altă cala-

mitate și mai mare și anume: guvernul și reprezentanții lui.

Indiferent de culoare politică, sau de ori ce spirit de independență, organizația politică ce își începe activitatea, odată cu venirea toamnei, găsește, crede, și convinsă că guvernul e o nenorocire pentru țară și că el trebuie răsturnat.

Aceea ce a făcut un guvern, aceea ce face sau e pe drum să facă, sunt considerații ce nu găsesc iertare în fața partidului ce își inaugurează activitatea.

Guvernul trebuie dat jos, pentru că e guvern; opera lui e criminală, pentru că este guvernamentală, miniștrii sunt nedemni și criminali pentru că fac parte din guvern și, și tocmai adevărurile acestea le vor spune pretutindeni, în toate intrunirile, în auzul țărei întregi, puternice și răsunătoare ca o trămbiță, reprezentanții organizațiilor politice ce se pregătesc de luptă în ajunul anotimpului plioios.

Glasuri se vor ridica de pretutindeni, urechi doar să fie să asculte atâta de adevăruri și atâta de sfaturi înțelepte.

Orașele și satele ascultă, de sigur, aceea ce li se spune, dar multe din ele, fără să vrea să ofenseze pe cineva, își aduc căte odată aminte că li s'a mai spus aceleasi lucruri și că li s'a mai ținut acel limbaj în altă dată, de demult.

Incepul acesta de activitate tomnică al partidelor, este precedat adesea de reviste și ziare ce apar, pentru scurtă vreme, flori fugitive și usoare, din al căror parfum poți să înțelegi atmosfera generală și să prevezi aceea ce are să se întâmple.

În acest moment, unele organizații politice au și început să dea semnale de luptă.

Spiritul omenesc însă veșnic optimist, găsește o placere în a se întreba: dar dacă activitatea politică ce se anunță, ar fi, cel puțin, de rândul acesta, altceva de căt o diatribă și o critică a guvernului și a conducătorilor și altceva de căt o simplă nesocotire, ca de obicei, a răbdării și sentimentului de dreptate al mulțimii? Dacă ar fi un început de muncă, de expunere imparțială și de luminare evidentă și desinteresată a poporului.

Și spiritul omenesc surăde, încantat, că în contra tuturor posibilităților, ar putea să fie așa?

Asasinii lui Erzberger.

(Prin fir special.)

Berlin. Așa după cum s'a anunțat asasinii lui Erzberger au fost descoperiți de parchetul din Baden. Ei sunt comerciantul Schulț și studentul Filleson. Aceia ce a contribuit ca cei doi asasini să fie prinși a fost faptul că Schulț avea o ureche atrofisată, iar Filleson nasul deosebit de anormal. Asasinii au părăsit orașul Münich fără a anunța pe cineva lăsându-și bagajul acolo. La Perchiziția ce a fost făcută în bagajele lor s-au găsit scrisori suspecte.

Cercetările au mai dovedit că numiți erau în legătură cu mai mulți ofițeri de marină veniți de curând în Münich, dela Berlin pe motiv că fac studii. Au fost deasemenea descoperite fotografii și corespondențe compromisătoare. Unii dintre aresăti, din prietenii celor doi asasini, din lipsă de probă au fost puși în libertate.

Berlin. Diverse asociații împreună cu membrii partidului central s-au constituit în grup sub numele »Uniunea Erzberger« pentru a organiza luptă în contra elementelor din dreapta, având la bază regimul democratic și principiile ersbergiene.

Inițiativă Cehoslovacă.

(Prin fir special)

Praga. — În cercurile economice cehoslovace se agită ideia creării de legături economice strânse între statele mici Antante. Cehoslovacia proiectează crearea de canale având ca scop boicotarea Germaniei industriale și crearea unui larg teren economic în orient pentru desfacerea mărfurilor Cehoslovace. În acest scop se proiectează finanțarea mai multor canale, care să facă posibile transportarea mărfurilor pe Dunăre, pe Vistula, Nistru, Tisa, Dunăre-Salonic Cernavodă. Ar fi direct interesele Cehoslovacia, România, Jugoslavia, Bulgaria, Grecia, Italia, Polonia, Rusia și Ungaria. În cazul când ar fi pus în aplicare proiectul acesta s-ar lovi serios în interesele Germaniei, căreia i-se atribuie intenția că ar voi să refloască hegemonia economică a statelor din Europa centrală și orient.

Chestia pâinii în Italia.

Roma. — În Italia s'a stabilit prin lege, două feluri de pâine. Calitatea ţainii e aceeași. Deosebita constă în greatață și în preț deoarece pâinea mai mare făcută pentru populația săracă este proporțional mai scăzută. Cartelele sunt obligatorii pentru persoanele care nu plătesc anumite impozite.

Deschiderea bibliotecii și muzeului de belearte din Palatul Cultural. Apelul Direcției Palatului Cultural.

După o muncă neîntreruptă de mai multe luni, Direcția Palatului Cultural a reușit să reorganizeze valoasa bibliotecă și Muzeul de belearte pentru ca acestea să poată fi puse la dispoziția publicului doritor de cultură românească.

Cu ocazia deschiderii bibliotecii și a Muzeului Direcției Palatului Cultural a lansat către publicul român din Arad și împrejurime următorul apel:

„Năzuință de a da o expresie națională mai pronunțată vieții noastre social-culturale din acest oraș, s'a avântat mult prin faptul marinimos de donație a d-nei Riria A. Xenopol, care ne-a pus în proprietatea prețioasei biblioteci a marelui bărbat de știință și a iubitelui ei soț. Intervenția decizivă a d-lui Ministrului Trancu-lași la această hotărâre precum și întregirea bibliotecii Xenopol de către Ministerul Muncii, cu numeroase volume din domeniul literaturii beletristice moderne, a dat ca rezultat că pe altarul templului de artă și știință din pomposul nostru Palat Cultural să se aprindă o lumană puternică, a cărei raze strălucitoare vor trebui să pătrundă în sufletul fiecărui român dornic a cunoaște limba maicii sale și a se împărtăși de frumusețele înălțătoare a literaturii române.

Comisiunea de supraveghere a Palatului Cultural apreciind după merit însemnatatea unei biblioteci cu chemarea de a servi nevoile culturale a publicului din orașul acesta, a luat măsurile necesare pentru a putea face accesibilă biblioteca tuturor cari o doresc a o vizita și a o folosi.

In scopul acesta se aduce la cunoștință generală, că o întreagă bibliotecă a Palatului Cultural — cea veche reprezentând aproape toate limbile europene, iar cea nouă în ceea mai mare parte scrisă românește — cu un conținut de peste 55,000 volume, să la dispoziția tuturor acelor cari se înscriu ca membri ai acestei biblioteci.

Ca membru se pot înscrie toți aceia cari au trecut de 15 ani fără deosebire de gen. Taxa de membru este 24 Lei anual, ce se va plăti în 2 rate egale. Înscrierea se poate face zilnic în biroul bibliotecii în orele oficiale (dela 8—2). Membrii pe lângă dreptul de a împrumuta cărți, mai pot vizita și folosi și sala de lectură instalată în localurile bibliotecii, unde se află toate revistele și gazetele mai de seamă din întreagă țară.

Sala de lectură este deschisă afară de Dumineci și zilele de sărbători, în fiecare zi dimineață dela 9—1, și 5—8 d. a.

Direcția Palatului Cultural condusă de cel mai ferbinte dor de a vedea de-acum înainte între numeroși vizitatori de până aci ai vechei biblioteci, pe toți românii dornici a cunoaște și a gusta frumusețile literaturii naționale românești, face un călduros apel către întreg publicul român din Arad și împrejurime a se înscrie ca membru al bibliotecii Palatului Cultural, al cărei porți s-au deschis larg pentru a răspândi lumina culturii românești.

Totodată se aduce la cunoștință publicului că Muzeul de belearte al Palatului Cultural este deschis zilnic dimineață orele 10—1. Taxa de intrare în Muzeu este 2 lei de persoană. Bilete de intrare se pot lua în biroul Bibliotecii.

Pentru ajutorarea Rusiei.

Berlin. — O divizie sanitară din Crucea Roșie germană a plecat la Petrograd.

Odesa. — Sovietele au trimis tuturor agentilor lor diplomatici din strainătate o circulară în care se arată că un comisar al muntelui de piețe din Petrograd, a fugit din Rusia, în Germania, ducând cu el diademă contelui Seremetief, care avea diamante de 40 de carate și 16 perle.

Activitatea Lordului Curzon.

(Prin fir special.)

— Londra. — Ziarul Observer critică activitatea lordului Curzon despre care spune că dirijează de fapt politica externă a marii Britanii. Ziarul împuță lordului Curzon că a sacrificat legăturile Angliei cu lumea musulmană unor măsuri prematură pentru menținerea supremăției engleze pe mare.

Curzon a evaluat greșit forța sovietelor și a vrut să-și sigure Constantinopolul ce se părea că e amenințat de bolșevici. Fără să fie seamă că geografia nu se schimbă cu guvernele, Curzon a precipitat evenimentele cu Grecia uitând că Turcia atinge Europa de o parte și comandă lumei asiatici de ceialaltă parte. Ziarul adaugă că se găsesc mulți oameni capabili să conducă acum destinele Angliei, dar aceștia știu că Anglia nu se poate manifesta ca ceea din întâi putere din lume de cât în cazul când ea ar uita greșeala lordului Curzon.

Dela societatea „Ocrotirea orfanilor din războiu“.

Serbarea organizată în 11 Septembrie de societatea „Ocrotirea Orfanilor din războiu“ a avut o reușită morală și materială desăvârșită incasându-se în total lei 25417, din care scăzându-se cheltuielile de organizare lei 3034 rezultă pentru societate un beneficiu net de lei 22383.

Cu această ocazie au dărut pentru orfanii de război frații br. Neuman: 2 saci lăină albă, dna Vásárhelyi Janka 50 lei, dna Helena Goldiș președinta societății a colectat la băile Moneasa 580 lei, pentru ce se aduc multumiri sincere donatorilor.

In timpul din urmă a intrat la casa societății dela comitetul comunal din Ghioroc ca taxe de membri și donaționi lei 2102, prin ce conducătorii organizației locale din Ghioroc au dovedit, că sunt conștii de datorințele lor față de orfanii din război.

Ca publicul mare să cunoască activitatea acestei societăți amintim aci, că această societate susține în Arad un orfelinat în care întreține 100 orfani de război, cari urmează diferite școli și meserii în Arad. Afără de aceasta în cursul lunei corente societatea a plasat la școală normală de băieți din Timișoara 22 orfani, la cea din Arad 3, la școală normală de fete din Arad 1 orfană, la liceul militar din Craiova 1, la școală de arte și meserii din Arad 3 orfani, la atelierul C. F. R. din Timișoara 5 orfani, la căminul ucenicilor din Timișoara 7 orfani. Toți acești orfani sau sunt întreținuți în întregime sau numai ajutați cu cărți și îmbrăcăminte de societate.

Ca societatea „Ocrotirea orfanilor din Războiu“ Arad să poată răspunde și în viitor chemării sale, are nevoie de cel mai larg sprijin al publicului din acest oraș și județ, facem deci un apel călduros către toți oamenii de bine, pentru a se înscrie ca membri în societate achitând taxa minimală de lei 24 anual.

Un dar al Romei.

Datorită amabilității cav. Valentino Cacchi, ni se comunică dela București prețioase relații la vizita italienilor în România, care va avea loc dela 19 Septembrie până la 10 Octombrie.

Întreagă presa italiană se ocupă de aproape de aceasta inițiativă în folosul ambelor țări.

Inginerul român, d. Emil Buia a plecat în țară din Roma, a fost însărcinat cu supravegherea construirii la Cluj după desemnul dniei sale a portemenului pe care se va așeza lupoaică de bronz ce orașul Roma ne oferă ca dar.

Acest simbol clasic român se va inaugura în marele nostru centru cultural ardelenesc în prezența excursioniștilor italieni. Din comitetul de onoare al vizitatorilor italieni fac parte între alții V. E. Orlando, Salvator Barzilai, Ettone Ferrari, Alfredo Baccelli și Ernesto Artom.

Știri diverse din județ.

— In ziua de 9 Septembrie jandarmul capor Hans Adam, însărcinat cu transportarea unui individ dela postul Ineu la postul Cermei, în drum spre Cermei a întâlnit 3 țigani și 2 țigance, pe cari i-a recunoscut că au evadat din arrestul tribunalului din Arad. Jandarmul încercând să-i arresteze pe țigani, aceștia repezindu-se la el și au desarmat primul ajutor de medicul Cermei. Țiganii s-au urmăriti.

— In ziua de 13 Septembrie i-sau furat din noului Irimie Bota din Săvârșin o sumă 34 mii lei ce o avea la domiciliu.

In urma cercetărilor făcute s-a aflat că furata a fost comis de soția lui Bota. Soția legată a fost înaintată parchetului din Arad.

— Maria Vértes, locuitoare în Pecica s-a sinucis în ziua de 13 Septembrie, bând un lichior trăvitor.

— In ziua de 13 Septembrie s-a aprins casă locitorului Carol Antoniu din Petriș. A ars între edificiul. Incendiul s-a produs din neglijență proprietarului.

— In noaptea de 10 spre 11 Septembrie individuali necunoscuți au furat dela Ioan Vida, locuit în Sintea, 3 perechi hamuri și haine bărbătești în valoare de 2350 lei.

Numiri de învățători la scolile de stat din județul Arad.

La școlile primare de stat din județul Arad sau săcătorele numiri și mutări de învățători:

Arad: Traian Givulescu din Radna, Traian Tabic din Micălaca, Cornel Albu din Murășel, George Putici, Silvia Serbanescu din București, Ianka Fădi din Semlac, Bârzava: Cornel Sirca din Bacămezeu, Bocșig: Constantin Codrean din Bică, Maria Gombos din Buteni, Buteni: Georgiu Drond din Chirilug, Cermeiu: Florica Feier din Ineu, Cheriluș: Isaia Popet din Conop, Chișineu: Romulus Tăncean din Nădlac, Conop: Grigorie Caboș din Conop, Galșa: Cornelia Crișan din Siria, Giulia Mărioara Savu din Păuliș, Gurba: Liviu Buzila din Odvoș, Ineu: Petru Roșu director din Chișineu, Constantin Lucaciu din Cermeiu, Eteleca Turec din Ineu, Macea: Toma Sirca din Bocșig, Aurel Jorž din Săcășagiu, Micălaca: Dimitrie Ciobota din Simand, Georgina Roșca din Ineu, Margareta Prodan din Baia-mare, Mișca: Mărioara Marcovici din Lipova, Murășel: Lazar Stoiciu din Giulavăsand, Odvoș: Ivan Mudura din Sederhat, Pecici: Dimitrie Tigu din Bazoș, George Imbroane din Ineu, Rostociu: Ioan Bota din Voivodenii, Soborsiu: Protasiu Givulescu din Soborsin, Socodor: Dimitrie Codrean din Siclău, Șepreuș: Ersilia Ardelean din Soborsin, Siclău: Petru Brad din Socodor, Sicul: Ioan Vesa din Macea, Zărard: Iuliana Ardelean din Zărard, Zimanduz: Bela Kemény din Minis.

Directoratul general al instrucțiunii din Cernăuți propunerea revizoratului școlar din Arad a înmit în calitate de vizitatori de școle pe 16 revizorat pe învățătorii directori Ioan Crișan din Pâncota, Ioan Boar din Chișineu, Nicolau Cristea din Mândruloc și Iulian Lucuța din Păuliș. Acești numiri s-au săcătorește a activități laborioase ce au desfășurat numărătoare de terenul învățământului primar din județ Arad.

Dela Societatea Națiunilor.

Paris. — Presa franceză subliniază impresia favorabilă produsă la societatea națiunilor de vântere de mulțumire a episcopului albanez.

CAFENEAUA „CORNUL VÂNĂTORULUI”

După teatru mâncările calde și reci. Orchestră de țigări. Jumătate litru de vin bun lei 9 în sticle.

Italia și chestiunea Ungariei de vest. Declarațiile ministrului Italiei la Budapesta.

(Prin fir special.)

Budapesta. — D. Gaetano Caraccilo Principe de Castagneto, ministru plenipotențiar al Italiei la Budapesta, intervievat asupra chestiunii Ungariei de Vest de către un redactor al ziarului «Pesti Napló» a declarat următoarele:

Dela început interesul Italiei era înțelegerea completă între Austria și Ungaria în chestiunea Ungariei de vest și aceasta fiindcă totdeauna am fost convingi că între aceste două state trebuie să domine cele mai bune raporturi.

Dar aceasta nereușind și fiindcă tratatul de pace dela Trianon trebuie neapărat respectat Italia împreună cu celelalte state este nevoie să ceară executarea acestui tratat.

Italia de câte ori a putut să facă ceva pentru Ungaria nu a scăpat nici o ocazie, însă acum situația e foarte grea.

Jugoslavia conform aceluiaș tratat a evacuat teritorul Baraniei și acum e rândul Ungariei să predeie Ungaria de Vest Austriei.

In Italia, Ungaria se bucură de multe simpatii. Cetății numai ziarele noastre, cari chiar și în momentul de față, când presa ungă atacă Italia, scriu despre Ungaria pe un ton amicabil.

Dealteum în chestiunea Ungariei de Vest, singur Consiliul Ambasadorilor e competent. Noi ne conformăm dispozițiunilor acestui Consiliu. Avem însă totă speranță că tratativele vor fi redate între Ungaria și Austria și se va ajunge de sigur la o înțelegere deplină, care de altcum nu e numai în interesul Italiei dar a întregiei Europe centrale. Italia ar fi dispusă să facă tot ce e cu putință pentru ca aceste tratative să ducă la bun slăgit, ea nevrând altceva decât înălțarea unor pericole, cari amenință grav Ungaria în cazul când aceasta nu ar respecta tratatul de pace.

Ungaria va putea înțelege mai bine, când spiritele nu vor fi așa pe agitate, că acum când Italia prin procedeul acesta a urmărit numai binele Ungariei.

Deschiderea târgului de mostre în Parcul Carol.

(Prin fir special.)

București. — Ieri s'a deschis cu mare solemnitate în Parcul Carol târgul de mostre, unde sunt expuse produsele românești reprezentând toate domeniile industriei. Deși nu suau toate paviloanele gata, Parcul are aspect interesant pentru vizitator, cari văd resursele bogăților naționale.

Dechiderea Târgului a avut loc fiind de la Prințipele Carol, corpul diplomatic, membrii guvernului, reprezentanții autorităților civile și militare etc.

Dimineața la orele 10 mitropolitul primat Miron Cristea a oficiat un serviciu divin.

A urmat apoi cuvântul de deschidere al primului ministru, d. general Averescu, făcând apologia muncii. După primul ministru au vorbit d. Manolescu, comisarul general al expoziției și d. Zane președintele comitetului central.

Prințipele Carol exprimând bucuria ce simte, că poate fi de față la aceasta solemnitate spune că fericită poate fi România, care a fost capabilă să organizeze o astfel de expoziție.

După cetirea actului commemorativ semnat de reprezentanții oficiai.

INFORMAȚIUNI.

— Sosirea M. S. Regelui în țară a fost amânată. Suveranul nu va intra în țară de căt după 23 c.

— Revizoratul școlar aduce la cunoștință că din motiv de ordin sanitar deschiderea cursurilor la toate școlile primare din Arad a fost amânată până la 1 Octombrie.

— Până la aceasta dată gruparea elevilor în școli este interzisă.

— Mâine, Luni urmează a se prezenta la biouroul populației locuitorii din:

Circumscripția I: Str. D. Greceanu, strada Coșbuc.

Circumscripția II: Piața Bocskay-tér.

Circumscripția III: Calea Șaguna (partea dreaptă).

Circumscripția IV: Calea Aurel Vlaicu (Hindenburg-ut.)

— F. L. Popper, fabrică de ghete aduce la cunoștință, că unicul depozit unde se află și unde se pun în vânzare fabricatele sale speciale este în Arad, magazinul Lévai și Szigeti, fost Buchsbaum și Comp. Ghetele ce se pun în alt loc de vânzare cu aceiaș mască nu sunt fabricatele fabricii. 321

— In primele zile ale lunei Octombrie vor începe lucrările comisiunilor de recensământ pentru evaluarea proprietății funciare clădite și neclădite și stabilirea valorilor locative. Această lucru trebuiesc terminată aproximativ în două luni, după care termen va începe stabilirea tuturor impunerilor de către delegații fiscului, cari se vor face pe baza declarațiunilor ce vor fi verificate în tot timpul lucrărilor comisiunilor și pe baza constatărilor din oficiu înscrise în registrele special întocmite.

Stabilirea impunerilor în general va începe din Decembrie în zilele ce se vor fixa ulterior și care se vor atîsa la percepții, iar după 15 zile, treptat cu efectuarea impunerilor va avea loc și judecarea contestațiunilor contra acestor impunerii.

Pentru formarea comisiunilor de impunerii și fixarea termenului de contestație și apel se vor da instrucțiuni mai târziu.

— De la comunicație se anunță că d. general Văleanu speră să adauge un plus de 10 la sută material rulant până la 15 Octombrie și are asigurări că 50 la sută din terasamentul compromis va putea fi înlocuit în mai puțin de 6 luni de zile.

Prin organizarea temeinică a atelierelor din Ardeal și din vechiul regat, după asigurările ce ni s-au dat la ministerul comunicărilor vor putea fi puse în funcțiune în mai puțin de șase luni 20 la sută din vagoanele astăzi neutilizabile.

— «Monitorul Oficial» publică următoarea decizie a consiliului de miniștri:

D. ministru al comunicărilor a fost autorizat ca prin căt mai întinse publicații să aducă la cunoștință tuturor existența comisiunilor ce s'au instituit în puterea tratatului de pace, pentru a căuta materialul rulant ridicat de fostele puteri centrale identificându-l pe teritoriul ei.

Pentru materialul rulant aparținând societăților particulare române și în general oricărui supus român și care va fi identificat de comisiunile instituite, statul va percepe zece la sută din valoarea actuală a materialelor găsite, valoare care se va determina de o comisiune compusă din 2 ingineri, unul din direcția atelierelor altul din direcția tracțiunii C. F. R.

Societățile și persoanele arătate mai sus vor fi delegate ca o dată cu cererea prin care vor arăta datele necesare pentru căutarea și identificarea materialului rulant să arate că consumul la plată contribuționii așa cum s'a arătat mai sus și că vor plăti această contribuție în momentul când vor dobândi materialele găsite.

— D. Hanes, secretar general la instrucție plecând în concediu, locul lui îl va ține d. Nanu, directorul învățământului secundar.

— În ultimul consiliu de miniștri s'a hotărât a se înființa pe lângă Direcția Asistenței Sociale din ministerul Muncei o direcție pentru încurajarea construcțiilor.

Această direcție va avea menirea de a se ocupa de chestia construcției locuințelor șefine și de procurarea de materiale.

— Teatrul orășenesc anunță pentru săptămâna viitoare următorul repertoriu: Duminecă în matineu: *Desonorati*, seara: *Offenbach* (abonament C). Luni: *Offenbach* (abonament A). Marți: *Bohemii* (abonament B), în roluri cu Vilhelm Kertész și Silvia Tiron. Miercuri: *Lebeda* (abonament C). Joi: *Carmen* (abonament A) în rol cu Vilhelm Kertész. Vineri: *Cinstea țăranului și Puggliaci* (abonament B), în roluri cu Silvia Tiron și Vilhelm Kertész. Sâmbătă: *Soaricele* (abonament C), în rol cu Andrei Kardos. Duminecă: Matineu: *Violinistul și Bursa roșie* (abonament A). Seria reprezentanților de operă în noul stagiu al Teatrului orășenesc se va deschide Marți cu *Bohemii*. Valoarea reprezentării de Marți crește prin faptul că în aceasta seară vor apărea pe scenă cântăreții de operă Silvia Tiron și oaspetele teatrului Vilhelm Kertész. Pentru săptămâna viitoare sunt anunțate alte două seri de operă. Joi: *Carmen*, iar Vineri: *Cinstea țăranului și Puggliaci*. În *Carmen* vor avea roluri Vilhelm Kertész, M. Horváth, Desideriu Róna, iar în rolurile principale a operelor ce se vor reprezenta Vineri: Vilhelm Kertész și Silvia Tiron. Taxa de intrare la reprezentanțile de operă sunt aceleasi ca la celelalte reprezentanții.

— D. Sever Petrilă, șef de birou principal la Cassa cercuală în Arad și Marieta Băneș din Tornea vor serba cununia azi, Duminecă, în biserică din Tornea.

x Cărucior pentru copii și scaune, de sport și dormitoare, mare assortiment la magazinul Iuliu Hegedüs în Arad.

x Vizitați magazinul V. Missir și & Co S. A. assortat complet pentru sezonul de toamnă, articole solide și efine.

x „România“ Societate de asigurare din Sibiu (fosta Bancă Generală de asigurări) convertește în cele mai avantajoase condiții, asigurările dela societățile străine. A se adresa: Direcția Sibiu strada Baier sau Agenției principale Arad, lângă Victoria.

Concert în Siria.

Reuniunea română de cântări și muzică „Prințesa Elisabeta“ din Timișoara-Elisabetin (Maierei) organizează pentru Mercuri 8—21 Septembrie c.

— serbatoarea Nașterii sf. Marii — un concert impreunat cu teatru, recitări în Casa Națională din comuna Siria, județul Arad, cu următorul program: Luna surâde, serenadă de I. Zamfirescu; Invieră noastră, poem declamat de dl. O. David; Luminița, Badea meu cor mixt de A. Bena; Recitări hazlii, dnii P. Stroes u și Al. Balăș; Brumărelul, cor mixt de I. Mureșan, cu solo de soprano și bariton; Se născ vitejii, mars eroic de: Castaldi.

Se va reprezenta ca al șaptelea punct din program «Prbiegii», comedie în 2 acte de: A. Nestroy.

După concert dans, concurență de frumușete, postă mondială etc.

Incepul concertului la orele 8 și jumătate seara.

Prețul de intrare loc I: 15 lei, loc II: 10 lei, loc de stat 5 lei.

Venitul curat al concertului este destinat fondului școlarilor desculți dela școală primară din Siria și fondului Reuniunii «Prințesa Elisabeta». Cu ocazia concertului din Siria se vor atașa Mercuri la trenurile societății Arad—Canădane și ale Calei Ferate Electrice dela Podgorii, ce pleacă din Arad spre Siria vagoane speciale.

Situatia din Irlanda.

(Prin fir special.)

Londra. — Ziarele din Londra anunță că delegații sinfeiniști care au predat răspunsul lui De Valera, primului ministru englez, au avut cu acesta o lungă convergere noaptea, după care s-au întors la Dublin. Până acum nu s-au comunicat amănunte. Opiniunea publică din Dublin este optimistă așa cum se poate vedea din ziarele locale. Ziarele din Dublin spun că delegații sinfeiniști reprezintă curaj, încredere și speranțe poporului irlandez. Poporul este cu delegații săi. Lupta ce se dă este pe sfârșit și va da un rezultat onorabil deoarece și dorința de înțelegere este mare. Oamenii irlandezii care conduc desbaterile sunt oameni capabili și doritori de restabilirea păcii. «Ziarul irlandez independent», spune că delegația sinfeiniștă reprezintă toate interesele Irlandei: Mihail, Colins, și Dugan reprezintă dezideratele militare, Barton și Gaynor reprezintă interesele conservatoare iar Arthur Griffith reprezintă totalitatea intereselor sinfeiniști. Aceasta este ministru de externe al sinfeiniștilor și este prin urmare în curenț cu toate chestiunile istorice și politice. Duffy, tatăl, plecat în Australia, a ajuns acolo primministrul, ajutând la marea problemă a punerii bazelor statelor federative australiene.

*

Londra. — Hotărârea lui De Valera de a publica sub forma dela început scrisoarea declarată înacceptabilă de guvernul englez, constituie un simptom grav pentru situație. În acea scrisoare se amintește, că Domnia sa poate angaja tratative numai în calitate de reprezentat al Irlandei, ca stat suveran. Față de această situație d. Lloyd George a telegrafiat că dispune anularea angajamentelor luate la conferința din Inverness, cerând totdeodată să se anunțe colegilor săi noua situație.

Nota Ungariei.

Legațiunea Ungară trimite următorul rezumat al răspunsului Ungariei către Nota aliaților:

«În răspunsul său la nota conferinței reprezentanților diplomatici ai puterilor aliate, guvernul ungur constată că conferințele ambasadorilor pare că și sprijină judecata mai ales pe informații ostile, furnizate de către dușmanii Ungariei.

Evenimentele regretabile al căror teatru a fost în ultimele zile zona a teritoriului cedat, sunt consecința firească a exasperării locuitorilor patrioți, în clipa în care solul lor natal este separat, în plină pace, de patria mamă, după o existență comună neîntreruptă în timp de zece secole.

Guvernul ungur nu vrea să nege că un anumit număr de persoane originare din teritoriile ce trebuesc cedate, s-au introdus clandestin în Ungaria de vest pentru a participa la răsvătirea populației. Dar trebuie luat în considerare că guvernul ungur n'a șovăit nici un moment să ia toate măsurile pentru a împiedica afloarea elementelor streine în teritoriul în chestiune. În afară de aceasta n'ar fi fost de loc compatibil cu principiile democratice și parlamentare de a împiedica cu foarte oamenii care vor să se ducă într'un teritoriu și într-o epocă în care acestea găsea încă sub suveranitatea ungură.

O altă observație care se impune este aceea că guvernul ungur, care își îndeplinește dispozițiile militare ale tratatului dela Trianon, nu avea mijloacele necesare pentru a închide hermetic, printr-un cordon frontieră Ungariei de vest, pe o lungime de 200 km. Pe acest teritoriu nu sunt de că 900 de jandarmi și această forță abia este suficientă pentru a menține ordinea între cele două linii.

Pe dată ce buna sa voineță nu poate fi pusă la îndoială, el luând toate măsurile care i stăteau în puință — guvernul ungur trebuie să-și decline responsabilitatea pentru evenimentele regretabile din Ungaria de vest.

Guvernul ungur, ferm hotărât să execute dispozițiile tratatului de la Trianon, este gata să continue evacuarea Ungariei de vest, trebuie totuși să observe că, dată fiind situația deficitară în aceste regiuni, ar fi oportun ca un nou mod de transport să fie elaborat pentru cedarea teritoriului în chestiune, ținând seama de schimbarea împrejurărilor. (Radar.)

Arestările de la Chișinău.

Referitor la cele petrecute la Chișinău, se dau următoarele amănunte:

Agentul de siguranță Manole, urmărea de mult diserți contrabandisti de pe Nistru, printre aceștia se aflau și indivizi Alexandru Valoscu și Calasov Petre, care prin atitudinea lor dădeau de bănuț. Luati de scurt, au făgămat câteva cuvinte că sunt cetățeni basarabeni și că nu au nici o legătură cu comuniști. La perchezitia sumară făcută de agent, s-au găsit niște acte de indentitate de la primăria Cetatea Albă. Totuși aceste dovezi nu i s-au părat convingătoare și odată cu căruțașul lor Const. Minciună, au pornit Dumineca 11 cor., de la gara Chișineu în spre centrul orașului către biroul de informații al corpului III de armată.

În trăsură cu toți acești trei bandiți protitând de un moment de distrare a lui Manole, în plin Chișinău în str. Mihailovska colț cu Nicolaeivsca au scos revolverele ce le aveau cu dânsii și au tras în agentul român. Gloanțele unuia au atins artera carotidă (lângă gât) provocându-i o vărsare de sânge.

Bielul Manole nu a putut măcar reacționa așa de neașteptată a fost lovitura. Lumea comercială la ora 10 și jumătate dimineață a rămas înmormântă privind această clipă dramatică. Buimăcita nu a știut ce s'a petrecut și ce să credă.

Dându-se jos din trăsură bandiții bolșevici au luat-o la fugă. Însă câțiva agenți de brigadă de la secția Chișinău auzind detunăturile revolverelor, au venit imediat la fața locului. Au zis cele ce s-au întâmplat, s-au pus în urmărire pericolosilor teroriști.

Bandiții au scos atunci granate de mână pe care le-au asvărlit ca să omoare pe agenți. Aceștia s-au culcat la pământ și apoi văzând că riscă să fie împușcați, au scos revolverele au tras în Valoru și prietenul lui, care s'a predat.

Au venit la locul dramei d. maior Bonciu, comisarul regal al corpului III de armată, d. Z. Husărescu și C. David de la siguranță Chișineu. Nichifor locuitor de prefect al poliției, mulți comisari de poliție, care au anchetat faptele.

Locuri în învățământul agricol.

În învățământul agricol sunt vacante următoarele locuri:

Catedra de științe naturale dela școala de agricultură din Roman, retribuită cu 1500 lei lunar la leaș de bază.

Două posturi pentru specialiști în școala superioară de horticultură și legumicultură retribuite cu 350 lei leaș de bază.

Două posturi de institutori agronomi pentru școalele inferioare de agricultură 1050 lei lunar.

Două posturi de secretari contabili cu 350 lei bugetar. Două posturi de supraveghetori de lucrări cu 200 lei.

Doritorii de a ocupa aceste locuri vor înainta cereri ministerului de agricultură împreună cu următoarele acte:

Pentru catedra de științe naturale se cere licență facultăței respective.

Pentru posturile de specialiști în horticultură, diploma unei școale superioare.

Pentru posturile de institutori agronomi diploma școalei centrale de agricultură Herestrau sau a unei școli similară din strainătate.

Pentru posturile de secretari contabili certificat sau diploma unei școli inferioare de agricultură.

Pentru posturile de supraveghetori, certificat unei școli inferioare de agricultură.

La toate cererile se va arăta și situația miliitară.

Criza ministerială din Bavaria.

Berlin. — Criza ministerială bavareză va continua cel puțin trei săptămâni, întrucăt până la acea dată nu va putea fi ales noul prim ministru. Pentru aceasta va trebui convocată dieta, urmându-se negociații cu guvernul din Berlin.

Înăsprirea conflictului austro-ungar

(Prin fir special.)

București. — Declarațiile ministrului Italo București și depesile sosite în ultimul timp vestesc înăsprirea conflictului austro-ungar născut din refuzul guvernului din Budapesta de a ceda Austriei teritoriile ce sunt atribuite prin tratatul dela Trianon.

În aceasta chestiune d. Alberto Martin Franchini ministru Italiei în București, solicitat de noi, a avut bunăvoița să ne exprime punctul de vedere italician făcându-ne declarațiunile de mai jos.

Punctul de vedere al Italiei în această chestiune este că se poate de simplu. Ungaria trebuie să aplică tratatul dela Trianon, prin urmare, poate fi vorba nici de cum de vre-o împărțire a Burzenlandului în zona a) și b) sau în altfel zone după cum și mai puțin poate fi vorba de admiterea unui plebiscit, pentru că dacă s-ar crepe să se facă vre-o excepție sau vre-o modificare asupra acestui punct din tratat sau asupra oricărui alt punct ar însemna să se pună din nou în discuție tot edificiul păcii europene durată atât de greata.

Intr'un asemenea, punct de vedere nu trebuie să se vadă nici-o ostilitate, și nici un fel de împotriva Ungariei. E vorba pur și simplu de un tratat semnat și ratificat care trebuie aplicat. Dispozițiunile lui au fost aplicate în favoarea Ungariei când a fost vorba de județul Baranya, trebuie să se știe că el să și găsească aplicarea și când e vorba de județurile Ungariei occidentale atribuite prin tratat austriei.

Sunt de altfel, incredințat a continuat ministrul Italiei, că guvernul ungur își dă seama de necesitatea or că ar fi de dureroasă, de a apăra tratatul de pace în chestiune. Același guvern îlege totodată că o prea mare întârziere în executarea clauzelor tratatului ar deslușni o serie de complicații grave pentru toată lumea dar și mai ales pentru Ungaria.

Pentru primirea oaspeților italieni

In cursul ședinței convocată la prefectura alătări Vineri, 16 c., în vederea luării de măsuri, pentru primirea oaspeților italieni, s-au format două comitete, unul de recepție și altul de ținute.

In comitetul de recepție au fost aleși Radu Pancu, V. Goldiș, dr. Iancu, dr. M. Bod, Ioan Robu, colonel Georgescu, Meculescu, B. Gritta, Ilie Rău, Iosif Moldovan, dr. Silviu Moșovan, inginer Stefan Mateescu, dr. Demian, Steigvald preș. Camerei de Comerț, Micloș directoar școlar, doșoara Tulia Bogdan, dra Adeia Negru și Victor Babescu, dr. T. Botiș, Dimitrie povici.

In comitetul de acțiune, au fost aleși Radu Pancu, V. Goldiș, Colonel Georgescu, Robu, Gritta, Beles și doșoara Tulia Bogdan.

Revolte în Ucraina contra Sovietelor

Viena. — Biroul de presă ucrainian al său fugarii veniți din Ucraina, în Lemberg, din Ucraina se pregătesc mari evenimente organizate naționale ucrainiene prepară o mare revoluție generală contra sovietelor. Zilele aceastea au ucis în Charkov 280 funcționari bolșevici și Agopol țărani și au ridicat cu armele contra lor roșii și după ce regul 47 bolșevic a tăiat de partea lor, au nimicit brigada roșie. Pe lângă acestea au luptat batalioane de răscață bine organizate comanda ofițerilor ucrainieni. Prima țintă a batalioanelor este ocuparea Odesei spre a-i face bază pentru viitoarele operații.

Viena. — Biroul de presă ucrainian în mează că în ultimul timp au emigrat din Ucraina în Polonia 20000 evrei iar în România au lăsat din Ucraina, peste 50000 evrei.

TELEGRAME.

Telegramele prin fir special al Gazetei Aradului.

Infrângerea greacă.

Milano. — Eltimele știri sosite de front anunță că grecii au pierdut 8000 de oameni și mult material de razboi și se retrag cu grăbire.

Demisia lui Trotzky.

Petrograd. Se confirmă demisia lui Trotzky din postul de comisar al guvernului. Telegrame din Stockholm spun că guvernul sovietic a reluat o acțiune propagandă revoluționară printre națiunile Europei.

Grecia și societatea națiunilor.

Paris. — Delegatul grec Frangulis s-a interventit pe lângă Societatea Națiunilor în sensul ca societatea să intrevieze, rândul ei, în conflictul greco-turc, fără să cerut însă ajutor, în mod oficial. Această cerere a delegatului grec este pusă în legătură cu eșecurile încercate de front și cu retragerea armelor grecesti. O contradicție mare se relevă în situația Greciei și ea constă anume în faptul, că în cazul când Grecia dorește aplicarea tratatului dela Sevres, față de care ea nu-l poate dori însă și față de Albania, care conform aceluia tratat ar trebui să obțină dela Grecia numeroase plăsniri.

Vizitele episcopului Hosu.

Sighet. — P. S. S. episcopul de Gherla Iuliu Hosu, va face la sfârșitul lunei o vizită canonica în Maramureș.

Cu acest prilej P. S. S. va vizita și comunitatea românești trecute Cehoslovaciei.

De la Congresul din Geneva.

Geneva. — Congresul de drept internațional din Geneva a luat în unanimitate următoarea hotărâre: întărește dreptul Muntenegrului la vechea sa independentă și cere ca acesta să fie primit ca membru al Ligei Națiunilor.

Persia susține acțiunea lui Kemal.

Paris. — «Wiener Allgemeine Zeitung» afișă în Constantinopol că ministrul de instrucție al Persiei a sosit la Angora, având deplină putere, pentru a trata încheierea unei alianțe cu guvernul demalist.

Convenția austro-română.

Viena. — Presa vieneză se ocupă pe larg cu o deosebită simpatie de tratativele pentru încheierea convenției austro-române.

«Neue Freie Presse» constată că dela regimul sever de după război, România a lăsat din ce în ce mai liber exportul, întrucât este o țară agricolă. Ziarul adaugă, că negocierile trebuie duse pe baza libertăței comerțului sub clauza națiunii celei mai favorizate. Despre un tarif special, asemenea celui dinainte de război, nu poate fi vorba.

Schimbul dintre Austria și România nu a fost nefuzionat; el a întâmpinat însă mari greutăți ce nu pot fi înălțări de către numai prin libertatea comerțului.

0 notă a Consiliului ambasadorilor.

Budapest. — Agenția telegrafică ungără anunță că o notă a Consiliului ambasadorilor față de Serbia, pune acesteia în vedere să păstreze neutralitatea față de Ungaria și să nu ia nici o măsură hostilă celei din urmă.

Sosirea Suveranilor la Sinaia.

București. — Marți vor sosi la Sinaia Suveranii cu tren special din Veneția. Suveranii vor fi întâmpinați la Sinaia de d. gen. Averescu, primul ministru.

Descoperirea unei organizații revoluționare în Tracia.

Salonici. — Ancheta întreprinsă de autoritățile din Tracia a dus la descoperirea unei organizații revoluționare antinăționale dirigată mai cu seamă de către musulmani. Multul din Drama ar fi șeful mișcării, al cărei scop principal e să opereze o serie de atențe contra calei ferate.

Ședința Ligei Națiunilor.

Paris. — În ședința Ligei Națiunilor a vorbit delegatul belgian, care spune că suntem în plină decădere. Milioane de muncitori sunt fără lucru. Armenia și Georgia cer ajutor. Turcia și Grecia se ucid. Nici un semn de moralizare. Toată lumea e nefncrezătoare. Viitorul război mondial va fi cu mult mai grozav. Avioanele vor distrug orașe întregi. Situația economică și financiară e îngrozitoare. Oratorul arată planul său de suprimarea hotarelor vamale. Egoismul național a ajuns culmea și trebuie stăvilit.

Discursul deputatului belgian a fost viu aplaudat.

Urmează apoi delegatul Norvegiei Nansen care cere ajutor pentru Rusia, aceasta țară fiind necesară reconstrucției economice europene. Oratorul descrie grozava mizerie din Rusia unde pe distanță din Volga și caucaz recolta întreagă e nimică. D. Nansen arată că guvernul sovietic a dispus repatrierea tuturor prisonierilor. Cere să se dea ajutor Rusiei încă înainte de înghetarea Volgei.

Trei recolte bune va salva Rusia. Oratorul termină cerând ca o parte a omenirei să ajute alte partea.

Adunarea a primit discursul cu aplause.

A vorbit apoi delegatul Persiei cerând desarmarea, terminarea războiului greco-turc și a cibetii sileziane de care depinde pacea Europei.

Red. responsabil: Laurențiu Luca.

CINEMATOGRafe.

Viață glorioasă. Dramă în 4 acte în «Apollo». Eventualitățile în viață sunt atât de dese și neașteptate, încât am putea zice că toată viața e eventualitate. Un avocat are o nevastă bolnavioasă pe care o iubește însă nespus de mult. În situația aceasta face cunoștință cu o fată Irena, de care se îndrăgostește. Mândru de onoarea lui totul se reduce la dragoste platonică, Irena încă îubește și totul se zădărniceste prin femeia bolnavă. Fratele Irenei crede să pună sfârșit bolnaviei, de acest gând înebunește, dar femeia moare chiar când se urmăria păcatul asasinării. Se descoperă însă că n'a fost asasinare și avocatul cu stima dragostei vechi se căsătorește cu Irena. Piesa peste măsură frumoasă are o deosebită atracție prin frumusețea rară a primei artiste Ally Kolberg. Rulează în 16, 17 și 18 Septembrie.

Regina Cărbunilor. Dramă în 5 acte în «Urania». Viața zbuciumată a unei femei, care stă în fruntea unei întreprinderi de cărbuni cu toate luptele și năcasurile celor ce au de a face cu milioane. Rulează Vineri, Sâmbătă și Dumineacă.

Modele originale vieneze

ai mare assortiment au sosit

la Depozitul fabricii de pălării

str. Meteanu (palatul Hunyad)

285

No. 17658—1921.

Publicații.

Prin aceasta se aduce la cunoștință generală că în virtutea regulamentului referitor la competiția circulației vitelor intrat în vigoare cu ziua de azi după fiecare bilet de vite care își schimbă proprietarul prin vânzare, deruire sau prin schimb pe teritorul orașului Arad după prețul de cumpărare respective după preturi de zi se va plăti două % competiția de circulație a vitelor după fiecare vite de tajat comercială, economică, de prăsilă sau porci.

Competiția cade în sarcina aceluia proprietar în favorul căruia să transcrie biletul de vite. În caz de schimb după fiecare vite care formează obiectul de schimb se va plăti competiția circulației de vite.

În cazurile de transmitere a dreptului de proprietate serială însă competiția se va plăti de atâtea ori decât ori vita își schimbă proprietarul.

Vitele cari își schimbă proprietarul pe teritorul orașului Arad sunt a se insinua atât de către cumpărator cat și de către vânzator la circ. antistie comunale în de curs de 24 ore.

Orice astă fapt sau întrelăsare care contra vine hotărârii regulamentului care pagubește casseria orașului, sau expune la pericolul pagubirii se va pedepsi cu amendă în bani dela 50 până la 50.000 lei de pe lângă aceasta respectivul se va obliga la platirea competiților de 5 până la 20 ori a sumei pagubitoare sau expusă la pericolul de pagubire a competiților.

Arad din ședința consiliului comunal al orașului cu drept de municipiu ținută la 15 Septembrie 1921.

Dr. Anghel,
primar.

Imprumuturi

acord mai ieftin posibil imediat. 255

Mijloace vânzări și cumpărări

DE CASE

ALEXANDRU HERZOG

Comisionar de bancă, birou : str. I. Brătianu 15.

